

Republike i autonome pokrajine	U milionima dinara
SR Srbija van teritorija SAP	42.957,1
SAP Vojvodina	19.062,7
SAP Kosovo	4.189,6
SR Hrvatska	48.814,8
SR Crna Gora	4.064,2
UKUPNO:	187.783,4

2. Republike i autonomne pokrajine dužne su da razliku između iznosa sredstava Fonda utvrđenih ovom odlukom i iznosa uplaćenih na ime akontacije sredstava Fonda za 1985. godinu uplate u korist sredstava Fonda u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

3. Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu SFRJ“.

02 Br. 4/4-87
14. januara 1987. godine
Beograd

Skupština Fonda Federacije za kreditiranje bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i autonomnih pokrajina

Predsjednik
Dorđe Janković, s. r.

58.

Na osnovu člana 57. stav 2. Zakona o knjigovodstvu („Službeni list SFRJ“, br. 25/81 i 53/85), savezni sekretar za finansije propisuje

PRAVILNIK

O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O SADRŽINI POJEDINIH KONTA U KONTNOM PLANU ZA BANKE

Član 1.

U Pravilniku o sadržini pojedinih konta u kontnom planu za banke („Službeni list SFRJ“, br. 26/77 43/78, 11/85 i 4/86) u članu 104b. stav 1. iza riječi „iz prethodne godine“ stavlja se zarez, riječ „i“ briše se, a iza riječi „narednu godinu“ dodaju se riječi „i neraspoređeni prihodi za prenos u narednu godinu za pokriće kursnih razlika po određenim inostranim kreditima“.

Iza stava 4. dodaje se novi stav 5, koji glasi:

„Konto 294 - Neraspoređeni prihodi za prenos u narednu godinu za pokriće kursnih razlika po određenim inostranim kreditima, na kraju godine, odobrava se za iznos viška prihoda između zbira konta grupe konta 60 i grupe konta 65, storniranjem crvenim stornom za isti iznos prihoda na kontima grupe 65, a na početku godine ovaj konto se zatvara njegovim zaduženjem, uz istovremeno odobrenje kontu 650 - Prenesena neraspoređena sredstva iz prethodne godine.“

Dosadašnji stav 5. postaje stav 6.

Član 2.

U članu 104g. stav 1. riječi „inostranim kreditima konvertovanim u dinare i kursnih razlika koje nastaju“ zamjenjuju se riječima „određenim inostranim kreditima i kursnih razlika“.

U stavu 2. riječi „Nepokriveni rashodi iz prethodne godine“ zamjenjuju se riječima „Nepokriveni rashodi iz prethodne godine po osnovu kursnih razlika kod Narodne banke Jugoslavije“.

U stavu 3. riječi „Prenesen višak prihoda iz prethodne godine“ zamjenjuju se riječima „Prenesen višak prihoda iz prethodne godine za pokriće kursnih razlika kod Narodne banke Jugoslavije“.

Član 3.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu SFRJ“.

Br. 1-13520/1
24. decembra 1986. godine
Beograd

Savezni sekretar
za finansije
Svetozar Rikanović, s. r.

59.

Na osnovu člana 57. stav 4. Zakona o knjigovodstvu („Službeni list SFRJ“, br. 25/81 i 53/85), savezni sekretar za finansije propisuje

PRAVILNIK

O IZMJENI PRAVILNIKA O SADRŽINI POJEDINIH POZICIJA U OBRASCIMA PERIODIČNOG OBRAČUNA I ZAVRŠNOG RAČUNA, NAČINU DOSTAVLJANJA PERIODIČNOG OBRAČUNA I ZAVRŠNOG RAČUNA I PODACIMA I DOKUMENTACIJI KOJI SE DOSTAVLJAJU UZ PERIODIČNI OBRAČUN I ZAVRŠNI RAČUN ZA ORGANIZACIJE UDRUŽENOG RADA

Član 1.

U Pravilniku o sadržini pojedinih pozicija u obrascima periodičnog obračuna i završnog računa, načinu dostavljanja periodičnog obračuna i završnog računa i podacima i dokumentaciji koji se dostavljaju uz periodični obračun i završni račun za organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 15/85 i 46/86) u članu 13a. broj „4“ zamjenjuje se brojem „6“, a broj „14/86“ - brojem „56/86“.

Član 2.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu SFRJ“.

Br. 1-108/1-87
8. januara 1987. godine
Beograd

Savezni sekretar
za finansije
Svetozar Rikanović, s. r.

60.

Na osnovu člana 33. stav 1. Zakona o mjernim jedinicama i mjerilima („Službeni list SFRJ“, br. 9/84 i 59/86), direktor Saveznog zavoda za mjere i dragocjene metale propisuje

PRAVILNIK

O METROLOŠKIM USLOVIMA ZA MJERILA MASE - VAGE SA NEAUTOMATSKIM FUNKCIONISANJEM, KLASÉ TAČNOSTI   I

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se metrološki uslovi koje moraju ispunjavati mjerila mase - vage sa neautomatskim funkcionisanjem, klase tačnosti   i (u nastavku teksta: vage).

Metrološki uslovi iz stava 1. ovog člana označavaju se skraćeno oznakom MUS.M-(1;2;3;4)/1.

Član 2.

Pod vagama, u skladu sa ovim pravilnikom, podrazumijevaju se mjerila koja služe za određivanje mase pod uticajem sile gravitacije (zemljine težje) na masu i koja zahtijevaju radnju poslužioca u toku mjerenja.

Član 3.

Vage mogu biti:

1) vage sa pokaznim uređajem, sa podjelom ili bez podjele, i to:

a) vage sa pokaznim uređajem sa podjelom - rezultat mjerenja očitava se sa pokaznog uređaja analogno ili digitalno;

b) vage sa pokaznim uređajem bez podjele - rezultat mjerenja je količina mase tegova kojima je izvršeno uravnoteženje;

2) vage sa automatskim, poluautomatskim ili neautomatskim položajem ravnoteže, i to:

a) vage sa automatskim položajem ravnoteže - položaj ravnoteže postiže se bez radnje poslužioca;

b) vage sa poluautomatskim položajem ravnoteže - u jednom dijelu opsega mjerenja poslužilac dovodi pokazivač ravnotežnog položaja u položaj za očitavanje, a u ostalom dijelu položaj ravnoteže postiže se bez radnje poslužioca;

c) vage sa neautomatskim položajem ravnoteže - poslužilac dovodi pokazivač ravnotežnog položaja u položaj za očitavanje.

Član 4.

Podjela vaga u klase tačnosti O , I , II i III obavlja se s obzirom na vrijednost ispitnog podjeljaka (e) i broj podjeljaka (n) datih u sljedećoj tabeli:

Klasa tačnosti	Vrijednost ispitnog podjeljaka (e)	Broj ispitnih podjeljaka (n)		Min mjerenja
		najmanji	najveći	
O	$0,001 \text{ g} \leq e$	50 000	-	100 e
I	$0,001 \text{ g} \leq e \leq 0,05 \text{ g}$	100	100 000	20 e
	$0,1 \text{ g} \leq e$	5 000	100 000	50 e
II	$0,1 \text{ g} \leq e \leq 2 \text{ g}$	100	10 000	20 e
	$5 \text{ g} \leq e$	500	10 000	20 e
III	$5 \text{ g} \leq e$	100	1 000	10 e

Napomena: podjela se ne odnosi na vage sa ispitnim podjeljkom manjim od 1 mg.

Član 5.

Navedeni izrazi, u skladu sa ovim pravilnikom, imaju sljedeća značenja:

1) dužina podjeljaka je razmak između dvije uzastopne crte podjele;

2) vrijednost podjeljaka d (u nastavku teksta: podjeljak) jeste vrijednost izražena u jedinici mase i predstavlja najmanju podjelu analogne skale, odnosno razliku dva uzastopna digitalna pokazivanja;

3) vrijednost ispitnog podjeljaka e (u nastavku teksta: ispitni podjeljak) jeste podjeljak koji se koristi za razvrstavanje vaga u klase tačnosti, tako da količnik Max mjerenja i ispitnog podjeljaka daje broj ispitnih podjeljaka (n);

4) opseg mjerenja vage je područje mjerenja ograničeno najmanjom masom (u nastavku teksta: Min mjerenje) i najvećom masom (u nastavku teksta: Max mjerenje) koja se može mjeriti na vagi, a da su greške mjerenja u granicama dozvoljenih grešaka propisanih ovim pravilnikom;

5) nulti položaj je područje u kome se pokazivač mora nalaziti prije početka mjerenja, kad je prijemnik mase neopterećen;

6) tačnost vage je slaganje između pokazivanja vage i tačne vrijednosti mjerene mase;

7) ponovljivost mjerenja je slaganje rezultata mjerenja pri ponovljenim mjerenjima iste mase u nepromijenjenim uslovima;

8) osjetljivost vage je količnik promjene pokazivanja vage i mase dometa kojim je prouzrokovana ta promjena;

9) greška zbog zaokruženja kod digitalnog pokazivanja je razlika između vrijednosti koju pokazuje digitalno pokazivanje i vrijednosti koja bi se dobila da je pokazivanje analogno i ona može iznositi najviše 0,5 podjeljaka;

10) greška pri promjeni položaja opterećenja na prijemniku opterećenja je najveća razlika između rezultata dobijenih promjenom položaja istog opterećenja na prijemniku opterećenja. Opterećenje iznosi od 1/10 do 1/3 Max mjerenja i zavisi od broja oslonaca prijemnika opterećenja. Kad je u pitanju kotrljajuće opterećenje (teretno vozilo, željeznički vagon i dr.), ono može iznositi od 0,4 do 0,8 Max mjerenja;

11) greška pri vraćanju na nulu je razlika između prethodnog pokazivanja neopterećene vage i pokazivanja neopterećene vage poslije uklanjanja opterećenja od 90% do 100% Max mjerenja koje je na prijemniku mase stajalo 0,5 h;

12) greška pri trajanju opterećenja je razlika između pokazivanja prilikom stavljanja opterećenja na prijemnik mase od 90% do 100% Max mjerenja i pokazivanja u naredna četiri sata trajanja tog opterećenja;

13) granice dozvoljenih grešaka jesu dozvoljene vrijednosti odstupanja mjerne osobine vage propisane ovim pravilnikom;

14) nosivost vage je najveće opterećenje koje vaga može da izdrži, a da ne dođe do trajnog oštećenja;

15) mjerenje u direktnom obračunu je mjerenje u prisustvu kupca i prodavca;

16) vage sa više podjela su vage kod kojih je opseg mjerenja podijeljen na parcijalne opsege mjerenja, koji imaju različite vrijednosti ispitnog podjeljaka i moraju biti takvi da broj ispitnih podjeljaka svakog parcijalnog opsega ($n_i = \frac{\text{Max}_i}{e_i}$) mora

da ispuni uslov propisan članom 4. ovog pravilnika za tu klasu tačnosti. Min mjerenje vage sa više podjela mora biti jednako Min mjerenju prvog parcijalnog opsega mjerenja, a svako sljedeće Min mjerenje mora biti jednako Max mjerenju prethodnog parcijalnog opsega mjerenja;

17) vage za poređenje su vage sa poluautomatskim položajem ravnoteže na kojima se skala nalazi s jedne i s druge strane nule i razlikuje se po oznakama „plus“ i „minus“. Skala vage za poređenje mora da ima najmanje po jedan podjeljak s jedne i s druge strane nule.

II. METROLOŠKA SVOJSTVA

Član 6.

Granice dozvoljenih grešaka (u nastavku teksta: GDG), u skladu sa ovim pravilnikom, jesu GDG pri ispitivanju tipa, pregledu i u upotrebi.

Član 7.

GDG pri ispitivanju tipa i pregledu jesu:

- 1) GDG nultog položaja;
- 2) GDG ponovljivosti;
- 3) GDG tačnosti;
- 4) GDG pri promjeni položaja opterećenja;
- 5) GDG pri vraćanju na nulu;
- 6) GDG u trajanju opterećenja;
- 7) GDG pri promjeni temperature za neopterećenu vagu.

Član 8.

GDG nultog položaja iznosi $\pm 0,25$ ispitnog podjeljika za neopterećenu vagu, kod koje pokazivač mora biti prethodno doveden u nulti položaj, odnosno mora biti automatski izvršena korekcija odstupanja od nultog položaja.

GDG nultog položaja iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na vage kod kojih se cifra na zadnjem mjestu jasno razlikuje od ostalih cifara, odnosno vage sa pomoćnim pokaznim uređajem iz člana 42. ovog pravilnika kod kojih GDG nultog položaja iznosi $\pm 0,5$ podjeljika.

Član 9.

GDG ponovljivosti jednaka je apsolutnoj vrijednosti GDG za tačnost pri datom opterećenju.

GDG ponovljivosti iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na vage sa pomoćnim pokaznim uređajem kod kojih GDG ponovljivosti iznosi 1/3 apsolutne vrijednosti GDG za tačnost pri datom opterećenju.

Član 10.

GDG za vage klase tačnosti O za tačnost iznose:

- 1) $\pm 0,5$ ispitnog podjeljika za opterećenja od Min mjerenja do 50 000 podjeljika, uključujući i 50 000. podjeljak;
- 2) ± 1 ispitni podjeljak za opterećenja preko 50 000 podjeljika do 200 000 podjeljika, uključujući i 200 000. podjeljak;
- 3) $\pm 1,5$ ispitnog podjeljika za opterećenje preko 200 000 podjeljika.

Član 11.

GDG za vage klase tačnosti I za tačnost iznose:

- 1) $\pm 0,5$ ispitnog podjeljika za opterećenja od Min mjerenja do 5 000 podjeljika, uključujući i 5 000. podjeljak;
- 2) ± 1 ispitni podjeljak za opterećenja preko 5 000 podjeljika do 20 000 podjeljika, uključujući i 20 000. podjeljak;
- 3) $\pm 1,5$ ispitnog podjeljika za opterećenja preko 20 000 podjeljika.

Član 12.

GDG za vage klase tačnosti II za tačnost iznose:

- 1) $\pm 0,5$ ispitnog podjeljika za opterećenja od Min mjerenja do 5 00 podjeljika, uključujući i 500. podjeljak;
- 2) ± 1 ispitni podjeljak za opterećenja preko 5 00 podjeljika do 2 000 podjeljika, uključujući i 2 000. podjeljak;
- 3) $\pm 1,5$ ispitnog podjeljika za opterećenja preko 2 000 podjeljika.

Član 13.

GDG za vage klase tačnosti III za tačnost iznose:

- 1) $\pm 0,5$ ispitnog podjeljika za opterećenja od Min mjerenja do 50 podjeljika, uključujući i 50. podjeljak;
- 2) ± 1 ispitni podjeljak za opterećenja preko 50 podjeljika do 200 podjeljika, uključujući i 200. podjeljak;
- 3) $\pm 1,5$ ispitnog podjeljika za opterećenja preko 200 podjeljika.

Član 14.

GDG propisane u čl. 10. do 13. ovog pravilnika su GDG pri povećavanju i smanjivanju opterećenja, bez obzira na vrijednost tare.

Apsolutna vrijednost GDG iz stava 1. ovog člana za vage sa digitalnim pokazivanjem može biti uvećana za 0,2 podjeljika.

Rezultati mjerenja za vage sa digitalnim pokazivanjem moraju biti korigovani za grešku zbog zaokruženja.

Član 15.

GDG za tačnost mjernih naprava vaga iznose:

- 1) $\pm 0,2$ ispitnog podjeljika za vage sa neautomatskim položajem ravnoteže;

- 2) $\pm 0,3$ ispitnog podjeljika za vage sa poluautomatskim i automatskim položajem ravnoteže, kao i za elektromehaničke vage.

Član 16.

GDG pri posebnom ispitivanju jednog ili više glavnih sklopova vage iznose 0,7 od GDG propisanih u čl. 10. do 13. ovog pravilnika.

Član 17.

GDG za tara uređaj sa pokaznim uređajem moraju imati GDG propisane u čl. 10. do 13. ovog pravilnika.

Član 18.

Osetljivost vage mora biti takva da se stavljanjem ili uklanjanjem domетка čija je masa jednaka podjeljiku prouzrokuje trajan otklon pokazivača kod vaga:

- 1) klase tačnosti O i I sa neautomatskim položajem ravnoteže - najmanje 1 mm;
- 2) klase tačnosti II i III sa neautomatskim položajem ravnoteže Max mjerenja do 30 kg - najmanje 2 mm;
- 3) klase tačnosti III i IV sa neautomatskim položajem ravnoteže Max mjerenja preko 30 kg - najmanje 5 mm;
- 4) kod svih klasa tačnosti vage sa automatskim i poluautomatskim položajem ravnoteže sa analognim pokazivanjem najmanje 0,7 podjeljika, a kod elektromehaničkih vaga sa digitalnim pokazivanjem, uklanjanje ili stavljanje domетка čija je masa od 1 do 1,4 podjeljika mora prouzrokovati promjenu prethodnog pokazivanja za jedan podjeljak.

Član 19.

Ako vaga ima više pokaznih uređaja, razlika njihovih međusobnih pokazivanja ne smije biti veća od apsolutne vrijednosti GDG propisanih u čl. 10, 11, 12. i 13. ovog pravilnika.

Član 20.

GDG pri promjeni položaja opterećenja jednaka je apsolutnoj vrijednosti GDG propisanih u čl. 10. do 13. ovog pravilnika.

Član 21.

GDG pri vraćanju na nulu, a poslije uklanjanja opterećenja koje se nalazilo na vagi pola sata, iznosi 0,5 podjeljika.

Član 22.

GDG u trajanju opterećenja od četiri sata za vage klase tačnosti O , I i II jednaka je apsolutnoj vrijednosti GDG propisanih u čl. 11, 12. i 13. ovog pravilnika.

Član 23.

Ako vaga ima više prijemnika opterećenja, razlika u pokazivanju pri naizmjeničnim opterećenjima prijemnika opterećenja, sa istim opterećenjem, ne smije biti veća od apsolutne vrijednosti GDG propisanih u čl. 10. do 13. ovog pravilnika.

Član 24.

Vaga mora ispunjavati uslove propisane ovim pravilnikom pri sljedećim uslovima:

- 1) pri promjeni temperature, i to:
 - a) od -10°C do $+40^{\circ}\text{C}$, s tim da promjena temperature ne smije biti veća od 5°C na sat;
 - b) ako temperaturno područje odstupa od -10°C do $+40^{\circ}\text{C}$, mora biti naznačeno na vagi i ne smije biti manje od 5°C za vage klase tačnosti O , 15°C za vage klase tačnosti I i 30°C za vage klase tačnosti II i III ;
 - c) uticaj temperature na neopterećenu vagu ne smije biti veći od jednog podjeljika pri promjeni temperature za 1°C za vage klase tačnosti I i 5°C za vage ostalih klasa tačnosti;

- 2) pri promjeni napona izvora električne energije od - 15% do + 10% nazivne vrijednosti;
- 3) pri promjeni frekvencije $\pm 2\%$ od nazivne vrijednosti.

Član 25.

GDG u upotrebi mogu imati najviše dvostruku vrijednost od vrijednosti GDG propisanih u čl. 10, 11, 12. i 13. ovog pravilnika.

Član 26.

Vrijednost Min mjerenja ne smije biti manja od vrijednosti datih u tabeli iz člana 4. ovog pravilnika.

Ako su vrijednosti Min mjerenja propisane stavom 1. ovog člana veće od 1 000 kg, vrijednost Min mjerenja može iznositi 1 000 kg.

Min mjerenje za vage za obračun po tarifi iznosi 10 ispitnih podjeljaka.

III. SVOJSTVA KONSTRUKCIJE

Član 27.

Vage moraju imati sljedeće sklopove:

- 1) prijemnik mase (opterećenja);
- 2) uređaj za prenos sile;
- 3) mjernu napravu, koja se sastoji od:
 - a) uređaja za uravnoteženje;
 - b) pokaznog uređaja;
 - c) uređaja za dovođenje pokazivača u nulti položaj;
 - d) uređaja za kontrolu ispravnosti rada kod elektromehaničkih vaga.

Pored sklopova iz stava 1. ovog člana, vage mogu imati:

- 1) uređaj za nivelaciju;
- 2) uređaj za taru;
- 3) uređaj za podešavanje osjetljivosti;
- 4) uređaj za kočenje (anetaciju);
- 5) prijemnik tegova;
- 6) prigušivač oscilacija;
- 7) uređaj za izbor prijemnika mase;
- 8) štampač;
- 9) pomoćni pokazni uređaj;
- 10) uređaj za ispitivanje.

Član 28.

Prijemnik mase je dio vage koji služi za postavljanje mase koja se mjeri.

Član 29.

Uređaj za prenos sile je dio vage koji prenosi silu od prijemnika mase do uređaja za mjerenje.

Uređaj za prenos sile koji radi na principu poluge mora imati na poluzi ugrađene noževe ili trake.

Oštrice noževa kod svake poluge moraju ležati u jednoj ravni i moraju biti međusobno paralelne. Ležište svojom pokretljivošću mora omogućiti naližeganje duž cijele oštrice noža.

Noževi i ležišta moraju imati tvrdoću od najmanje 58 HRC (Rockwell) u dodirnim tačkama i u njihovoj neposrednoj blizini.

Član 30.

Mjerna naprava je dio vage koji služi za mjerenje mase posredstvom uređaja za uravnoteženje i pokaznog uređaja ili štampača.

Član 31.

Prijemnik tegova je dio vage koji služi za postavljanje tegova kojima se pokazivač dovodi u ravnotežni položaj, kad se na prijemniku mase nalazi masa koja se mjeri.

Član 32.

Uređaj za uravnoteženje je dio vage koji služi za uravnoteženje sile koju prouzrokuje opterećenje. Sila može biti i redukovana.

Član 33.

Pokazni uređaj je dio vage koji služi za pokazivanje rezultata mjerenja i ravnoteže.

Uređaj iz stava 1. ovog člana može biti sa podjelom ili bez podjele.

Ako pokazni uređaj ima podjelu, pokazivanje rezultata mjerenja može biti analogno ili digitalno.

Ako pokazni uređaj nema podjelu, on pokazuje samo položaj ravnoteže, bez rezultata mjerenja.

Vage sa više podjela ne smiju imati pomoćne pokazne uređaje iz člana 42. ovog pravilnika.

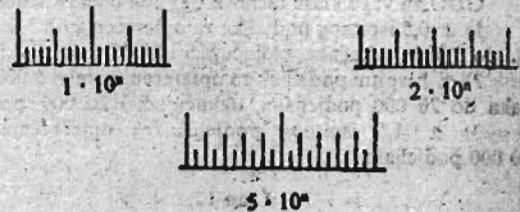
Član 34.

Pokazni uređaj sa podjelom mora imati vrijednost podjeljka izraženu u obliku $1 \cdot 10^a$, $2 \cdot 10^a$ ili $5 \cdot 10^a$, gdje je n cio broj - pozitivan, negativan ili jednak nuli.

Uslov iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na ispitni podjeljak (e) kod vage bez podjele.

Član 35.

Pokazni uređaj sa analognom podjelom mora imati, zavisno od vrijednosti podjeljaka, podjelu na skali nanесenu u jednom od sljedećih oblika:

Član 36.

Dužina podjeljka mora iznositi:

1) najmanje 2 mm za vage sa neautomatskim položajem ravnoteže;

2) najmanje 1 mm za vage sa automatskim i poluautomatskim položajem ravnoteže, ako se rezultat mjerenja očitava sa razdaljine manje od 0,5 m.

Dužina podjeljka iz stava 1. ovog člana mora iznositi najmanje $(L + 0,5)$ mm, gdje je L brojno jednako razdaljini čitanja izraženoj u metrima ako se rezultat očitava sa razdaljine veće od 0,5 m.

Član 37.

Crte podjele moraju imati istu širinu i moraju se nalaziti između $1/10$ i $3/10$ dužine podjeljka, ali ne smiju biti manje od 0,2 mm.

Dužina najkraćih crta podjele ne smije biti manja od najmanje dužine podjeljka.

Član 38.

Najviše svaka 25. crta podjele mora biti obilježena brojem. Brojevi moraju označavati vrijednost podjeljka u obliku $1 \cdot 10^a$, $2 \cdot 10^a$ ili $5 \cdot 10^a$, gdje je k cio broj - pozitivan, negativan ili jednak nuli.

Član 39.

Visina brojeva, izražena u mm, mora biti veća ili jednaka trostrukoj razdaljini čitanja izraženoj u metrima i ne smije biti manja od:

- 1) 2 mm na vagama sa pokazivačima sa analognim pokazivanjem;
- 2) 5 mm na vagama sa pokazivačima sa digitalnim pokazivanjem.

Član 40.

Na pokaznom uređaju sa analognim pokazivanjem, sa skalom i kazaljkom, kazaljka mora imati istu širinu kao i crte na skali u dijelu koji pokriva crte skale. Vrh kazaljke mora se nalaziti između 1/4 i 3/4 dužine najkraćih crta.

Razdaljina između skale i kazaljke može biti jednaka najviše dužini podjeljka, ali ne može biti veća od 3 mm.

Član 41.

Kretanje kazaljke mora se ograničiti ispod opsega skale za najmanje četiri podjeljka i najviše devet podjeljaka iznad opsega skale.

Kod digitalnog pokazivanja mora se na vidan način pokazati prekoračenje ispod - 1 d, kao i prekoračenje za najviše devet podjeljaka iznad Max mjerenja.

Član 42.

Vage klase tačnosti O i I mogu imati pomoćni pokazni uređaj sa:

- a) tegom male mase (jahačem) specijalnog oblika koji može da klizi po poluzi sa podjelom;
- b) uređajem za interpolaciju očitavanja kojim se vrši potpodjela skale;
- c) uređajem za omogućavanje tačnije procjene vrijednosti dijela podjeljka;
- d) uređajem sa digitalnim pokazivanjem čija se cifra na zadnjem mjestu jasno razlikuje od ostalih cifara.

Vage koje imaju uređaje iz stava 1. ovog člana ne smiju se upotrebljavati za mjerenje u direktnom obračunu.

Ispitni podjeljak (e) na vagama klase tačnosti O i I , sa ugrađenim pomoćnim pokaznim uređajem iznosi:

- 1) $e = 2 d$ kad je d izraženo u obliku $5 \cdot 10^x$;
- 2) $e = 5 d$ kad je d izraženo u obliku $2 \cdot 10^x$;
- 3) $e = 10 d$ kad je d izraženo u obliku $1 \cdot 10^x$;

Ispitni podjeljak (e) jednak je podjeljku (d) na vagama sa pokaznim uređajem sa podjelom bez pomoćnog pokaznog uređaja.

Na vagama klase tačnosti III i IV može postojati uređaj za dijeljenje podjeljka, koji se može privremeno aktivirati pritiskom na taster.

Član 43.

Uređaj za dovođenje pokazivača u nulti položaj, odnosno uređaj za korekciju odstupanja od nultog položaja je dio vage koji služi za dovođenje pokazivača u nulti položaj ili održavanje pokazivača u nultom položaju kad se na prijemniku mase ne nalazi opterećenje.

Uređaj iz stava 1. ovog člana može biti:

- 1) neautomatski uređaj za dovođenje pokazivača u nulti položaj - dovođenje pokazivača u nulti položaj vrši poslužilac;
- 2) poluautomatski uređaj za dovođenje pokazivača u nulti položaj - dovođenje pokazivača u nulti položaj vrši se automatski radnjom poslužioca;
- 3) automatski uređaj za dovođenje pokazivača u nulti položaj - dovođenje pokazivača u nulti položaj vrši se automatski bez radnje poslužioca;
- 4) automatski uređaj za korekciju odstupanja od nultog položaja - automatski koriguje rezultat svakog mjerenja kod kog je bilo odstupanje od nultog položaja.

Član 44.

Uređaj iz stava 1. člana 43. ovog pravilnika mora biti konstruisan tako da ne smije raditi:

- 1) kad uređaj za taru nije na nuli;
- 2) kad se pokazivač ne nalazi u položaju stabilne ravnoteže.

Član 45.

Kod vage klase tačnosti III i IV koje se koriste u obračunu, uređaj za dovođenje pokazivača u nulti položaj mora biti konstruisan tako da se njime može pomjerati nulti položaj najviše do 4% od Max mjerenja.

Član 46.

Uređaj za brzu kontrolu ispravnosti rada, kod elektromehaničkih vaga, može biti sa poluautomatskim i automatskim djelovanjem, i to:

- 1) analogni test za vage Max mjerenja preko 30 kg u vidu kontrolnog broja ili na drugi odgovarajući način;
- 2) digitalni test elektronskog dijela sa pokazivačima i signalizacijom, ako greška koja može da nastane sama po sebi nije jasna i primjetna.

Kontrolni broj iz stava 1. tačka 1. ovog člana mora odgovarati opterećenju od 80% do 95% Max mjerenja i može odstupati najviše dva podjeljka od naznačene vrijednosti.

Član 47.

Uređaj za nivelaciju je dio vage koji se sastoji od pokazivača nivelacije (libela, visak) i uređaja za dovođenje vage u položaj za mjerenje.

Oajetljivost pokazivača nivelacije na vagama klase tačnosti III i IV mora biti takva da pri pomjeranju pokaznog organa pokazivača nivelacije za 2 mm pokazni uređaj neopterećene vage ne smije pokazati odstupanje veće od dva podjeljka, ako je pokazivanje na pokazivaču prethodno dovedeno u nulti položaj.

Viseće vage, čvrsto postavljene vage i vage kod kojih promjena nivelacije do 5%, u bilo kom pravcu, ne utiče na promjenu metroloških osobina propisanih ovim pravilnikom ne moraju imati uređaj iz stava 1. ovog člana.

U bilo kom položaju pri prečnom ili uzdužnom nagnjanju za 1 mm za vage klase tačnosti III i 2 mm za vage klase tačnosti IV i V prema pokazivanju pokazivača nivelacije, ako je pokazivanje neopterećene vage bilo dovedeno u područje nule, razlika u pokazivanju ili štampanju u prvobitnom položaju i nagnutom položaju ne smije da premaši apsolutnu vrijednost dozvoljene greške za to opterećenje.

Pokazivač nivelacije mora biti nerazdvojivo utvrđen na vidnom mjestu na vagi.

Član 48.

Uređaj za taru je dio vage koji može biti sa podjelom ili bez podjele. Ovaj uređaj mora omogućiti dovođenje pokazivača u nulti položaj kad se na prijemniku mase nalazi opterećenje.

Član 49.

Podjeljak uređaja za taru mora biti jednak podjeljku pokaznog uređaja.

Član 50.

Uređaj za taru mora biti takav da se ne može koristiti ispod svog nultog pokazivanja ili iznad svoje najveće označene vrijednosti.

Najveća vrijednost mjerenja uređaja za taru mora biti jednaka ili manja od Max mjerenja.

Član 51.

Na vagama Max mjerenja do 30 kg koje se koriste u direktnom obračunu a imaju prijemnike za masu i tegove ne smije se ugrađivati uređaj za taru.

Član 52.

Uređaj za taru može biti:

- 1) neautomatski - mjerenje vrijednosti tare vrši poslužilac;
- 2) poluautomatski - mjerenje vrijednosti tare vrši se automatski radnjom poslužioca;
- 3) automatski - mjerenje vrijednosti tare vrši se automatski bez radnje poslužioca.

Član 53.

Puštanje u rad uređaja za taru mora biti signalizirano pokazivanjem vrijednosti za taru ili isticanjem napomene na vidnom mjestu na vagi.

Ako se upotrebom uređaja za oduzimanje tare ne omogućava upoznavanje vrijednosti ostatka opsega mjerenja, uređaj mora da spriječi mjerenje iznad Max mjerenja ili da pokaže da je ta vrijednost dostignuta.

Član 54.

Poluautomatski i automatski uređaji za taru moraju biti takvi da se tara može zauzeti samo u položaju stabilne ravnoteže.

Član 55.

Uređaj za taru mora da omogući poništenje tare sa tačnošću koja je veća ili jednaka 0,25 ispitnog podjeljka.

Član 56.

Kod vaga u direktnom obračunu Max mjerenja do 30 kg, poluautomatski uređaj za taru:

- 1) ne smije omogućiti promjenu tare dok je mjerenje u toku;
- 2) mora omogućiti poništenje dejstva tare samo kad je prijemnik mase neopterećen;
- 3) mora pokazivati vrijednost tare na obje strane u toku cijelog mjerenja ili vrijednost tare iskazati sa znakom „minus“ ili treptanjem, kad je prijemnik mase neopterećen.

Vage u direktnom obračunu ne smiju imati automatski uređaj za taru.

Član 57.

Uređaj za podešavanje osjetljivosti je dio vage pomoću koga se može mijenjati osjetljivost vage.

Član 58.

Uređaj za kočenje je dio vage koji koči dio mehanizma ili cio mehanizam vage.

Uređaj iz stava 1. ovog člana mora imati samo dva položaja: „ukočeno“ i „otkočeno“ koji se jasno razlikuju (npr. crveno-zeleno). Na vagama klase tačnosti III i II može postojati uređaj za predmjerenje.

Vaga sa uređajem za predmjerenje ne smije se upotrebljavati u direktnom obračunu.

Član 59.

Prijemnik tegova je dio vage koji služi za postavljanje tegova kojima se pokazivač dovodi u ravnotežni položaj, kad se na prijemniku mase nalazi masa koja se mjeri.

Član 60.

Prigušivač oscilacije je dio vage koji dovodi pokazivač vage u stabilan položaj pokazivanja, koji odgovara srednjoj vrijednosti oscilovanja.

Ako vaga ima uređaj iz stava 1. ovog člana, pokazivač mora zauzeti stav mirovanja poslije tri do pet poluperioda pokazivanja pokazivača pod uslovom da opterećenje miruje.

Uljni prigušivači moraju imati uređaj za podešavanje prigušivanja oscilacija, ako su osjetljivi na promjenu temperature.

Član 61.

Uređaj za izbor prijemnika mase je dio vage koji povezuje jedan ili više prijemnika mase sa mjernom napravom.

Član 62.

Štampač je dio vage koji štampa rezultate mjerenja. Štampač mora štampati i naziv ili oznaku mjerne jedinice za masu.

Štampanje rezultata mjerenja mora biti u granicama od najmanje Min mjerenja do najviše devet podjeljaka iznad Max mjerenja.

Ako vaga ima računar, štampač mora štampati i podatke korištene za obračun i rezultat sa odgovarajućim jedinicama, ako one nisu već odštampane ranije.

Rezultati mjerenja i računanja ne smiju se štampati dok pokazivač osciluje.

Član 63.

Vage Max mjerenja do 30 kg, klase tačnosti III , ako se upotrebljavaju u direktnom obračunu, moraju imati iste pokazne uređaje na strani okrenutoj kupcu i na strani okrenutoj prodavcu.

Uslov iz stava 1. ovog člana nije obavezan za vage koje se koriste u direktnom obračunu po tarifi i kod kojih kupac i prodavac mogu vršiti očitavanje istovremeno na istom pokazivaču.

Kod vaga iz stava 1. ovog člana, štampanje rezultata mjerenja i računanja ispod Min mjerenja ne smije biti moguće bez posebne radnje poslužioca.

Član 64.

Uređaj za ispitivanje je dio vage koji služi za ispitivanje tačnosti vage. Prenosni odnos kod ovog uređaja ne smije biti veći od 1 : 5 000 i mora biti vidljivo označen.

Član 65.

Na vagama sa specijalnim prijemnikom mase (rezervoar, bunker i sl.) moraju se predvidjeti mjesta za postavljanje tegova.

Član 66.

Na vagi moraju biti predviđena mjesta za utiskivanje žiga, odnosno za stavljanje naljepnice.

Mjesta se moraju odabrati tako da:

- 1) omogućе lako stavljanje žiga i da stavljanje žiga ne utiče na metrološke osobine;
- 2) onemogućе radnje kojima se može uticati na tačnost mjerenja;
- 3) žig bude lako vidljiv, bez pomjeranja vage dok je u radu.

IV. NATPISI I OZNAKE

Član 67.

Natpisi i oznake moraju biti ispisani na jednom od jezika i pisama naroda, odnosno narodnosti Jugoslavije.

Natpisi i oznake moraju biti jasni, dobro vidljivi u radnim uslovima i ispisani tako da se ne mogu izbrisati ili skinuti.

Član 68.

Natpisi i oznake moraju biti na vidnom mjestu na vagi ili na natpisnoj pločici i moraju sadržati sljedeće podatke:

- 1) firmu, odnosno naziv ili znak proizvođača;

- 2) tip vage;
 - 3) serijski ili fabrički broj, sa godinom proizvodnje;
 - 4) opseg mjerenja od ... do ... ili Min ... Max ... (za svaki opseg mjerenja);
 - 5) ispitni podjeljak ($e = \dots$) ili podjeljak ($d = \dots$) za svaki opseg mjerenja;
 - 6) klasu tačnosti;
 - 7) službenu oznaku tipa vage, ako je izvršeno ispitivanje tipa;
 - 8) temperaturni opseg ako je drukčiji od $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $+40\text{ }^{\circ}\text{C}$;
 - 9) nazivni napon i nazivnu frekvenciju izvora napajanja.
- Na vagama za brojanje mora biti upisan prenosni odnos (na primjer: 1:100 i 1:10 ili 1:99 i 1:9), a na decimalnim vagama prenosni odnos 1:10.

Član 69.

Natpisi, opseg mjerenja (Min...Max...) i podjeljak (d) moraju biti ispisani u neposrednoj blizini pokaznog uređaja na vagama koje se koriste u obračunu.

U neposrednoj blizini pokazivača mase, osnovne cijene i iznosa, kao i kod štampanja tih vrijednosti, na vagama klase tačnosti III moraju se nalaziti oznake odgovarajućih jedinica, a na elektromehaničkim vagama Max mjerenja preko 30 kg sa digitalnim pokazivanjem - i vrijednost kontrolnog broja.

Član 70.

Fabrički ili serijski broj vage, sa godinom proizvodnje, mora biti označen na odvojivim sklopovima i posebnim pokaznim uređajima.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 71.

Vage za koje nije obavezno ispitivanje tipa moraju ispunjavati GDG propisane čl. 8, 9, 10, 11, 12, 13. i 14. ovog pravilnika, ako je na njima označena klasa tačnosti.

Vage za koje nije obavezno ispitivanje tipa, na kojima nije označena klasa tačnosti, moraju ispunjavati uslove koje je dao proizvođač, ako broj podjeljaka nije manji od broja podjeljaka za vage klase tačnosti III.

Član 72.

Vage koje se nalaze u upotrebi i vage proizvedene do 31. decembra 1986. godine za koje postoje odobrenja Saveznog zavoda za mjere i dragocjene metale, mogu se primati na pregled i žigosanje ako ispunjavaju uslove u pogledu GDG i broja podjeljaka propisanih ovim pravilnikom.

Član 73.

Vage klase tačnosti III i IIII koje se nalaze u upotrebi, a kod kojih broj podjeljaka ne odgovara odredbama ovog pravilnika, moraju se uskladiti sa odredbama ovog pravilnika do 31. decembra 1988. godine.

Ako se vrijednost i broj podjeljaka, zbog konstruktivnih osobina vage, ne mogu uskladiti sa odredbama ovog pravilnika, pri određivanju GDG mora se zamijeniti vrijednost podjeljaka ispitnim podjeljkom (e) koji mora biti označen na vagi i može imati vrijednost od $\text{Max}/2\ 000$ do $\text{Max}/10\ 000$.

Član 74.

Vage sa pomoćnim tegom koje su se nalazile u upotrebi do dana stupanja na snagu ovog pravilnika, a ne ispunjavaju uslove člana 5. tačka 16. i člana 63. stav 1. primaće se na pregled do 31. decembra 1988. godine.

Član 75.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe:

- 1) Pravilnik o metrološkim uslovima za vage sa neautomatskim funkcionisanjem klase tačnosti III i IIII („Službeni list SFRJ”, br. 6/78);
- 2) Pravilnik o metrološkim uslovima za mjerila mase sa neautomatskim funkcionisanjem klase tačnosti IIII i IIII („Službeni list SFRJ”, br. 55/82).

Član 76.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu SFRJ”.

Br. 0404-4526/1
9. decembra 1986. godine
Beograd

V.d. direktora
Saveznog zavoda za mjere i
dragocjene metale
mr Milica Mežek, s. r.

61.

Na osnovu člana 33, stav 1. Zakona o mjernim jedinicama i mjerilima („Službeni list SFRJ”, br. 9/84 i 59/86), direktor Saveznog zavoda za mjere i dragocjene metale propisuje

PRAVILNIK

O METROLOŠKIM USLOVIMA ZA FOTOELEKTRIČNE LUKSMETRE - MJERILA OSVIJETLJENOSTI

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se metrološki uslovi koje moraju ispunjavati fotoelektrični luksmetri - mjerila osvijetljenosti (u nastavku teksta: luksmetri), koji se sastoje od selen-skog fotoelementa i mjernog instrumenta u mjernom opsegu od 0 do 100 000 lx.

Metrološki uslovi iz stava 1. ovog člana označavaju se skraćeno oznakom MUS.S-2/1.

Član 2.

Luksmetri iz člana 1. ovog pravilnika, prema eksploatacionim karakteristikama, dijele se:

- 1) po tačnosti mjerenja - na dvije klase: 5 i 10;
- 2) po prisustvu pribora za smanjenje kosinusne greške - na luksmetre:
 - sa kosinusnim korektorom;
 - bez kosinusnog korektora;
- 3) po prisustvu spektralno-neselektivnog apsorpcionog filtra za promjenu mjernog opsega - na luksmetre:
 - sa filtrom;
 - bez filtra.

II. METROLOŠKA SVOJSTVA

Član 3.

Osnovna greška luksmetra, u mjernim opsezima u kojima luksmetar radi bez filtra, ne smije biti veća od:

- 1) $\pm 5\%$ - za luksmetre klase 5;
- 2) $\pm 10\%$ - za luksmetre klase 10.